

LAMUTOV LIKOVNI SALON
KOSTANJEVICA NA KRKI

Zlatko Prica

Natanko pred letom dni je bila v zagrebški Moderni galeriji odprta velika retrospektivna razstava Zlatka Price, in vsi tisti, ki so imeli srečo biti pri tem dogodku so še vedno pod močnim dojmom njegovega izrednega pomena. Kostanjeviški izbor naj bi potrdil pravilnost takih ocen. Toda manifestacija v Lamutovem likovnem salonu ni edini in najvažnejši namen tega. Prica s tem nastopom pred slovensko javnostjo slavi tiho in nenajavljeno 30. obletnico prve samostojne razstave.

Že leta 1941. je književnik Vjekoslav Kaleb priporočil Pricin »... smisel za zamotani ritem linij in barv ter za subtilno moderno kompozicijo«, mi pa danes, ob priliki jubileja lahko samo potrdimo umetnikovo dosledno privrženost tej davno napovedani neodvisnosti in poeziji. Vendar bi bilo nepravilno misliti, da je Pricin opus, samostojen in izgražen kakor je, ves zrastel na impresiji barve in ritma — silovit, nagel, bučen in neukročeno »življenje« slika iz zadnjega desetletja nas sili k temu zaključku! — in da oblike niso izzvale druge pobude. Ako ne upoštevamo skrivnostnosti notranjih vizij, kakršne poznamo v Pricinem slikarstvu včeraj in danes, ne moremo mimo bolne inspiracije s tragičnim konfliktom, kadar se Pricina umetnost preko eksaltacije z motivom dviga do pretresljivega izraza občutka grobe (litografije za poemo Ivana Gorana Kovačiča »Jama«, 1944; »Grafika«, 1944; »Ljudje iz taborišča Danica«, 1947).

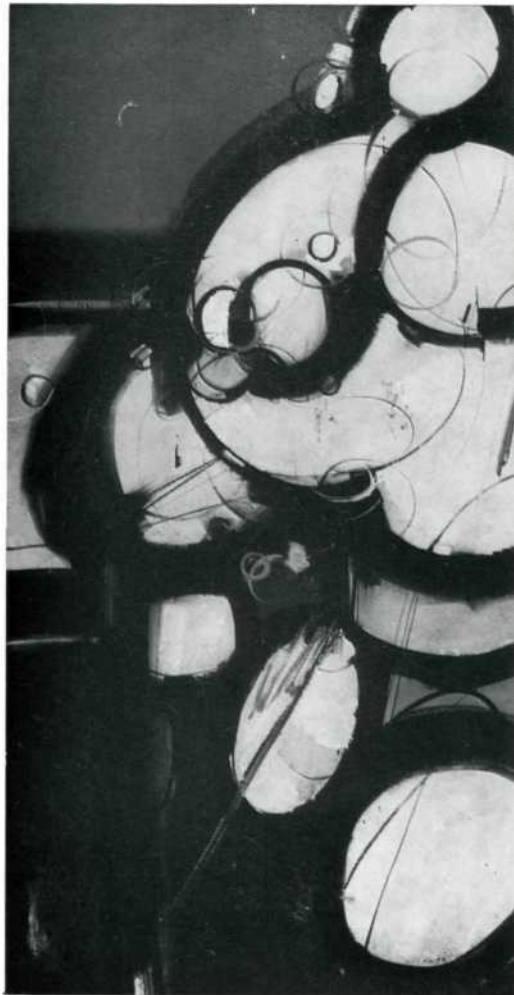
Pricina umetnost v Revoluciji odločno in usodno vpliva na pomembno razdobje revolucije umetnosti, ki se na vznemirljiv način začneja z znamenitim »samoborskim ciklusom« (1953 — 1957). V likih dekliv in vaških žena zdrava čustvenost napoveduje silo in bujnost življenja, ki v rapsodični širini preplavljata umetnikova platna in pomeni prodor moške moči v neodločnem in pregibljivem trenutku hrvaškega slikarstva. Že v »samoborskem ciklu« oblika ni izražena z modelacijo marveč z odnosi kontur; odločna poteza čopiča dobiva ekspresivni grafizem, ki bo prevladoval v naslednjem razdobju. Okoli leta 1957. Prica povečuje napetost linij, ki jih vse pogosteje vpleta v kromatsko skalo široko naslikanih površin. Zamolkli in diskretni kromatizem samoborskih in žumberških pokrajin je umetnik v ciklu »Plodovi zemlje« (1958 — 1959) prevedel v razkošno utripanje zrelih oblik, ki se pora-

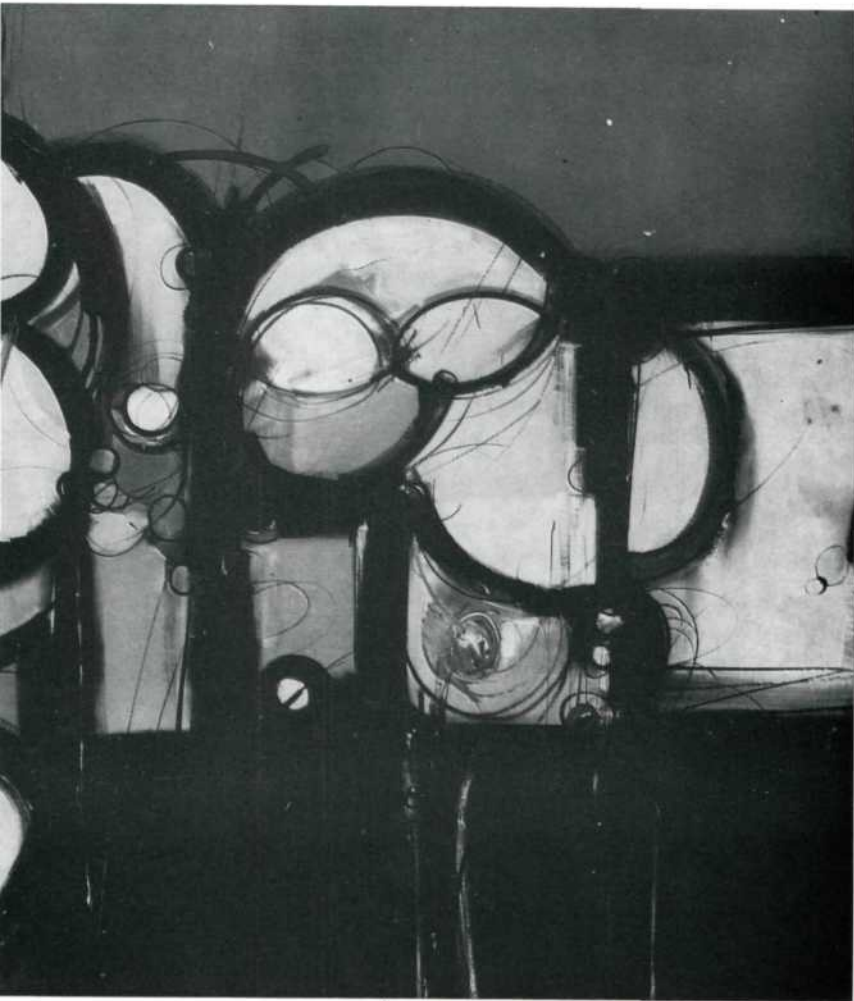
jajo v skrivnostnih globinah abstraktnega ritma in harmonije. Vse do 1961. traja v Pricinem slikarstvu soskladje spontanosti in refleksije, čeprav je bilo njegovo že takrat vrezano v arbor affinitatis neobjektivnega slikarstva, on ne preneha poetizirati »sliko prirode« (ciklus »Ljudje in plodovi«). Takrat pa prihaja do odstranitve nians do zgoščevanja motivov: široka in končna gesta nadvse silno poudarja eliptično ekspresijo rokopisa. Ta napetost konture in utrip barve je bila tako močna, da je samo močan ustvarjalni značaj, kakršen je Zlatko Prica, lahko ukrotil slo temperamenta in ognjevitost domišljije in povsod vzpostavil dosledno zakone čvrstega likovnega reda.

Toda v nekem usodnem trenutku, — zgodilo se je okoli leta 1964, — ko se nakopičenje energije, ki jo je osvobodila širina slikarskega postopka, ni dala več ukrotiti, je Prica v »ciklu rotirajočih ritmov« izvedel nove prodore. Nastaja serija notranjih pokrajinskih slik (»Sončna obala« in druga dela), v katerih je gibanje prevedeno do paroksizma. Umetnik v tem času slika odločno in navdušeno, na površino pa se dviga virtuozi čistega, melodioznega grafizma, v katerem se pomirijo pomnožene gravitacije, nasprotni struje in napetosti, ki so dosedaj od okvira do okvira preplavljale sliko.

In ko je človek že pričakoval, da je preobraževanje forme v Pricini umetnosti že doseglo vrhunec, — saj Prico že smatrajo za klasika, kar je bilo sankcionirano z muzejsko retrospektivo, — je slikar s svojimi najnovejšimi deli dokazal, da je vedno pripravljen s potrpežljivim iskanjem izraznih sredstev preizkušati obstojnost svojega opusa. Lani je začel nov ciklus, ki bi ga lahko nazvali »Istrski« in ki je sedaj po večjem delu razstavljen ravno v Kostanjevici. To je sveže in močno slikarstvo. Komaj zapopadljivih in veličastnih form: žarkaste, ostro lomljenje konture in zaostrovanje kontrastov dinamizirajo kompozicije, nadahnjene z vedrimi polihimnijami istrskih pokrajin. Ne bilo bi prav, če bi razumevali to Pricino arhitekturo smelih linij in napetih lokov kot privajeno gibanje, kot površinski barok. To vretje forme v svojih pomnoženih plasteh čustvene lepote in duhovnega značaja skriva avanturo umetnikove najtanjše lirične, skoro romantične emocije.

Vladimir Maleković

SONCNA OBALA
1967

ZIVLJENJEPIS

Zlatko Prica se je rodil 26. junija 1916 v Pečuhu. Umetniško akademijo je obiskoval in dovršil v Zagrebu leta 1940 pri profesorjih O. Mujadžiću in Lj. Babiću. Prvo samostojno razstavo je priredil v Umetniškem paviljonu v Zagrebu meseca marca 1941.

Leta 1943 je odšel v NOB, kjer je skupno z Edom Murtićem leta 1944 ustvaril antologijo — dokumente naše Revolucije — litografije za pomeno Ivana Kovačića »Jama« in mapo linorezov »Grafika«. Sodeloval je pri skoro vseh pomembnih reprezentativnih razstavah jugoslovanske in hrvaške likovne umetnosti od 1945 do danes, tako doma, kakor v zamejstvu.

Samostojne razstave: New Delhi, Beograd, Rio de Janeiro, Sao Paulo, Benetke, London, Dunaj, Zagreb, Ljubljana, Stuttgart, Düsseldorf, Ascona, Pariz, Skopje, Essen, Split, Tübingen, Bochum in Pečuh.

Njegova dela se nahajajo v mnogih muzejih, galerijah in zbirkah doma in zamejstvu.

Za svoje delo je prejel mnogo nagrad od katerih so najpomembnejše:

1947. II. nagrada za slikarstvo Komiteta za kulturo in umetnost FNRJ.

1948. Nagrada za risbo in grafiko Sveta za znanost in kulturo FNRJ.

1958. Nagrada za grafiko na bienalu »Bianco e nero« v Luganu.

1959. Nagrada tednika »TT« na III. mednarodni grafični razstavi v Ljubljani.

1960. Nagrada mesta Zagreba.

1964. Nagrada Fonda za kulturo mesta Beograda na II. trienalu likovnih umetnosti v Beogradu.

1971. Nagrada »Vladimir Nazor«.

1971. Prva nagrada SUBNOR.

Zivi in dela v Zagrebu.

Atelje: Martičeva 14 E.

RAZSTAVLJENA DELA:

1. Prebiralka plodov	1963, olje, platno	97 x 130 cm
2. Poletje	1965, olje, platno	145 x 130 cm
3. Genealoški nukles	1965, olje, platno	130 x 145 cm
4. Istrska pomlad	1966, olje, platno	135 x 198 cm
5. Pomladne struje	1966, olje, platno	135 x 198 cm
6. Primorski pejzaž s stebлом	1966, olje, platno	81 x 100 cm
7. Atributi obilja	1967, olje, platno	162 x 130 cm
8. Plodovi v krošnji	1968, olje, platno	135 x 145 cm
9. Rdeči koren	1969, olje, platno	81 x 100 cm
10. Ustavljen poldan	1970, olje, platno	130 x 200 cm
11. Spoznavanje vzorcev	1970, olje, platno	195 x 130 cm
12. Zgubljena vas	1970, olje, platno	165 x 129 cm
13. Anatomija debela	1970, olje, platno	190 x 140 cm
14. Dan in noč	1971, olje, platno	120 x 180 cm
15. Obala	1971, olje, platno	70 x 120 cm
16. Kopalke	1971, olje, lesomit	31 x 45 cm
17. Obala z rdečim bregom	1971, olje, platno	78 x 100 cm
18. Kopalci	1971, olje, platno	73 x 92 cm
19. — 26. Gvaši		

LAMUTOV LIKOVNI SALON JE ODPRT VSAK DAN
OD 10. DO 12. IN OD 16. DO 18. URE
PRINCIPALNA RAZSTAVA BO ODPRTA NEPREKLICNO
DO 30. SEPTEMBRA 1971

VLJUDNO VAS VABIMO NA OTVORITEV IN OGLED RAZSTAVE
NA KATERI SE BO PREDSTAVIL
AKADEMSKI SLIKAR

ZLATKO PRICA

RAZSTAVA BO ODPRTA V PETEK, DNE 17. SEPTEMBRA 1971
ZVEČER OB 18. URI V LAMUTOVEM LIKOVNEM SALONU
V KOSTANJEVICI

UVODNO BESEDO O UMETNIKU BO GOVORIL
UMETNOSTNI KRITIK

VLADIMIR MALEKOVIČ

Vljudno vabljeni!